

BAZI ASMA GENOTİPLERİNDE MERİSTEM KÜLTÜRÜ YOLUYLA ELDE EDİLEN BİTKİLERİN DIŞ KOŞULLARA ALIŞTIRILMASI AŞAMASINDA BAŞARININ ARTIRILMASI ÜZERİNDE BİR ARAŞTIRMA *

Hasan ÇELİK¹

Ayfer KARLI İLBAY²

¹ Ankara Üniversitesi, Ziraat Fakültesi, Bahçe Bitkileri Bölümü, Ankara

² MTA Genel Müdürlüğü, Ankara

ÖZET

Bu proje ile, ülkemiz bağcılığının sağlam ve sağlıklı bir temel üzerinde geliştirilmesi açısından birinci derecede önem taşıyan sertifikalı asma fidanı üretiminde, meristem kültürü tekniği ile elde edilen bitkiciklerin dış koşullara alıştırılması aşamasında önemli bir sorun olan yüksek kayıpların, antitranspirant ve büyümeyi kısıtlayıcı kimyasal uygulamalar ile en aza indirilmesi amaçlanmıştır. Bu amaçla, Alphonse Lavallée ve Atasansı standart sofralık üzüm çeşitleri ile ülkemizin en önemli kırmızı şaraplık üzüm çeşitlerinden birisi olan Kalecik Karası'nın 9, 12 ve 15 no'lu klonlarının yanısıra, Kober 5BB (5BB) ve 41B M.G. (41B) asma anaçları üzerinde çalışılmıştır.

In vitro koşullarda köklenme (tam bitkiye dönüşüm) oranına ait en yüksek değer Kalecik Karası (Klon-12) ve Atasansı (%100.0)'ndan elde edilmiş, bu çeşitleri sırasıyla 5BB (%93.2), Alphonse Lavallée (%75.0), Kalecik Karası (Klon-15) (%56.7) izlemiştir.

Dış koşullara uyum sağlayan bitki oranı (%) bakımında en yüksek oranlar ise %100.0 ile "5BB x 10 mg/L Wiltpruff (WP)" ve "5BB x 1 mg/L Paclobutrazol (PB)" kombinasyonlarından elde edilirken, bunları %80.0 ile "41B x 10 mg/L WP" kombinasyonu izlemiştir. Diğer genotiplere göre en yüksek değerler A. Lavallée için 5 ve 10 mg/L WP (%50.0), Atasansı için 10 mg/L WP (%37.1), Kalecik Karası'nın 9 no'lu klonu için 5 mg/L WP (%20.3), 12 no'lu klonu için 5 ve 10 mg/L WP (%70.0) ve 15 no'lu klonu için 20 mg/L WP (%62.2) uygulamalarından elde edilmiştir.

Anahtar kelimeler: Asma, meristem kültürü, dış koşullara alıştırma, antitranspirant, paclobutrazol, wiltpruff.

A RESEARCH ON INCREASE OF THE SUCCESS DURING ACCLIMATIZATION OF SOME GRAPEVINE GENOTYPES MICROPROPAGATED BY MERISTEM CULTURE

ABSTRACT

The aim of this project is minimizing the high losses of meristem cultured plantlets of Alphonse Lavallée, Atasansı "table grape", Kalecik Karası (Clone 9, 12 and 15) "wine grape" and Kober 5BB (5BB), 41B M.G. (41B) "rootstock" varieties, by use of antitranspirant (WP) and growth inhibitor (PB) treatments.

Highest *in vitro* rooting ratios were obtained from Kalecik Karası (Clone-15) (63.5%), 41B (60.0%) and Kalecik Karası (Clone-9) (56.7%). Highest acclimatized plant ratios (100.0%) were obtained from "5BB x 10 mg/L Wiltpruff (WP)" and "5BB x 1 mg/L Paclobutrazol (PB)" combinations followed by "41Bx10 mg/L WP" (80.0%). In other genotypes, highest values were 5 or 10 mg/L WP for Clone-12 (70.0%) and 20 mg/L WP for Clone-15 (62.2%) of Kalecik Karası.

Key words: Meristem culture, acclimatization, antitranspirant, paclobutrazol, wiltpruff.